

Izhaja

vsak četrtek (po potrebi tudi večkrat) z datumom prihodnjega dneva.

Dopisi naj se frankirajo in pošljajo uredništvu lista »Mir«, Velikovec, Koroško.

Rokopisi naj se samo po eni strani lista napišejo, druga stran naj bo prazna.

Rokopisi se ne vračajo.

Dopisom je treba za odgovor priložiti poštno znamko.

Nefrankirani dopisi se ne sprejmejo.

MIR

Glasilno koroških Slovencev.

Velja

za celo leto . . . . . K 20.—
» pol leta . . . . . » 11.—
» četrt » . . . . . » 6.—
» 1 mesec . . . . . » 2.—

za inozemstvo primeroma več.
Naročnina se plačuje vnaprej.

Za oglasila se plačuje po 40 v, med besedilom po 80 v za 1 cm² vsakokrat, minimum 24 cm². — Za poslano se plačuje po 60 v, za parte, zahvale in izjave po 80 v za 1 cm². — Za male oglašje se plačuje po 20 v za besedo; debelo tiskano 40 v vsakokrat; minimum 4 K.

Za izvestilo pri upravnistvu 2 K posebej. Vprašanjem je za odgovor priložiti znamko.

Denar naj se pošilja na naslov: Upravnistvo lista »Mir«, Prevalje, Koroško.

Leto XXXIX.

Prevalje, 23. januarja 1920.

Št. 4

Naša stara pravda!

Krušni oče vseh ljudi je kmet in vendar največji trpin. Toliko težav ima in toliko nadlog, da jih ni mogoče naštet. Težko mora dan na dan delati, skrbeti sebi in drugim za kruh, za šole in knjige nima dosti časa in se tudi ne šteje med učene. Zato pa včasih že preveč rad verjame gospodom, ki imajo le tedaj kako lepo besedo za njega, če mu hočejo dopovedati reči, ki drugače kmeta prav nič ne skrbijo. Gospoda ima pri tem svoj cilj — kakšen, bomo videli. Zato pogledjmo nazaj, kdo mu je prvi naložil križ na trnjevo pot.

Stare pravice.

Posebno mi Korošci dobro pomnimo, da smo imeli davno, davno enkrat na gosposvetskem polju **kmeta** za vladarja. Gotovo je bil tedaj kmetski stan najbolj spoštovan in kmetom se je dobro godilo. In ta zlati čas, katerega spomin se je ohranil na nas, bo nam zmerom pred očmi, kakor je bil tudi našim očetom. Delati hočemo na to in tudi doseči, da bo kmetu vladal samo kmet, da bomo dobili postave, katere mi potrebujemo in ki bodo nam koristne. — Vprašamo se pa, kdo je našega kmeta-vladarja pregnal in od kedaj se začnejo naše krivice?

Prinesli so nam jih

nemški grofje in baroni,

ki so se vsedli na gosposvetski prestol in začeli kmetom dajati postave, biriče, desetine in roboto. Nemški grofje in baroni so kmetom vzeli vse pravice in naložili tako huda bremena, da se še danes ljudje s strahom spominjajo na te žalostne čase. Hiše, polje, les, vse je bilo grofovo, ki je kmeta vsak čas lahko pognal čez prag. Trpel ga je samo tako dolgo, dokler je ubogal in delal, kakor črna živina; vse je šlo za nemškega gospoda, kmetu je ostala sama neslana voda in črn kruh, pa še tega premalo. Te krivice so postale tako neznosne in strašne, da so pohlevni kmetje vzdignili

Podlistek.

Nekaj spominov iz zasedenega Celovca.

Ko bi bili naši srbski vojskovodje meseca junija in julija l. l. vedeli, kaj bo učinil d' Annunzio z Reko in kako blagohotno bo z njim ravnala antanta, bi se pač navzlic povelju ne bili umaknili iz Celovca. Vsakega zavednega Slovenca boli srce, da smo izgubili središče, biser domače koroške zemlje.

Ne morem popisati, s kakšnimi občutki sem došel 11. rožnika l. l. v glavno mesto Korotana, kjer sem preživel mladost in prva leta kot uradnik. Poznal sem vsak kot, vsako hišo, svoj čas tudi skoraj vsakega boljšega človeka v Celovcu, čeprav nisem vseh ljubil, ker so bili odurni in nepoboljšljivi v narodnem sovraštvu. In vendar se mi je zdelo, da prihajam po dolgi odsotnosti zopet v domačo hišo, v kojoj je treba spraviti samo nekoliko ndobnosti, da se bo živelo v njej če ne dneve sreče pa vsaj dneve zadoščenja in zadovoljstva nad hvaležnim delom, ki se je obetal.

Star prijatelj, dobra duša, me je sprejel kot odrešitelja in mi ponudil gostoljubno svojo streho za prenočišče. Samo eno noč sem se je poslužil, ker se je moje navdušenje po prvem sestanku s celovškimi Slovenci in s tja poslanim domačim uradništvom takoj ohladilo. Spoznal sem, da manjka poguma, da prevladujeta zbežanost in dvom. Videl sem takoj, da stvar ni zrela in moral sem se tolažiti z upom na bodočnost. Urad, ki bi ga bil imel prevzeti, poslopje, v katerem sem

punt

pred 400 leti. Tedaj so se zopet spomnili svoje stare pravde, spoznali so, da nimajo pričakovati nobene pravice od nemške gospode, da more kmetu le zopet kmet pomagati. Tedaj so se združili slovenski in hrvaški kmetje ter šli s koso in motiko na gradove. Izvolili so si zopet kmeta za vladarja, Matija Gubca iz Zagorja na Hrvaškem in se dolgo časa srečno borili proti grajščakom. Ali grofi in baroni so dobili pomoč od nemške strani, najeli so izdajalce od kmetov samih in — premagali z železno pestjo gole kmete. Kosa je podlegla meču, motika ni mogla izpodkopati kamenitih gradov! Stara pravda kmetov je bila pogažena v krvi, zavladala je še hujša krivica!

Svetovne revolucije.

Dolgo je zopet trpel kmet in nosil svoj križ na Golgato. Po svetu pa so se vršile revolucije, cesarji in kralji so padali, dobili so strah tudi avstrijski vladarji. Samo iz tega strahu so začeli olajševati kmetom breme, pa počasi, previdno, da bi ubogi grajščaki ne trpeli! Mazali so kolesa, da bi se bolje vrtela, grofov in baronov pa so še več nabasali na voz, katerega so vlekli kmetje! Grajščaki — začetniki vseh krivic — so še naprej vihteli bič po kmetski koži. Po celem svetu so imeli delavci, trgovci, meščani itd. zapisane pravice, samo kmet ne. Zato so se kmetje pred 60 leti zopet spuntali, vsi še pomnite ta

frajhat.

Zopet so se tresli gradovi, grofi in baroni so prosili milosti ali pa so zbežali, kmetje so bili gospodarji in imeli priložnost se osvoboditi. Ali pri tem so imeli Nemci glavno besedo (na to kaže že beseda „frajhajt“) in oni so jo tudi zavozili. V mestu Frankfurt se poslanci Nemcev niso hoteli pomiriti in dati Slovanom pravice. In to pri Nemcih ni čudno, saj Slovenci niso imeli niti enega grofa ali barona, to so bili sami Nemci! Vrana ne izključe vrani

začel izvrševati svoj sedanji poklic, in na katero me veže marsikoji ponosen spomin priznanja tudi od nemške strani, sem posetil zgolj kot zasebnik za nekaj minut. Stal pa sem pred kamenitim ribičem, stal pred zmajem na Novem trgu, obiskal sem vsak kot, ki mi je bil prej ljub in drag in hodil sem v mislih po nekdanjem Celovcu.

Srečaval sem znance, stare in nove. Stari so prišli iz navdušenja za stvar, novi, ker so bili poslani, ali ker so iskali tesnejših zvez. Občevali smo prijateljsko, a ogreti se ni bilo mogoče, kakor svoj čas pri „Zeleni lampi“ na Benediktinskem vrtu.

Navzlic veselemu dejstvu, da je Celovec naš, ni prišlo veselje na površje. Neka negotovost me je tlačila in skoraj sem si želel stari Celovec nazaj, v katerem je bil vsaj sanjam prost polet in milim načrtom nepristrizene peroti. Gnalo me je ven proti jezeru, ob katerega slišajočih valjčkah sem prebil nekdanj marsikatero uro utopljen v misli in zadivljen v krasoto kraja.

Ko sem vstopil v čoln, da bi veslal proti Črni steni, tem najtajinstvenejšem kotu Vrbskega jezera, me zakliče znan ženski glas iz obrežja. Od začudenja skoraj okamenel sem obstal in nisem hotel verjeti svojim očem. A bila je v istini ona, duša našega ozkega kroga na Štajerskem, najboljša poznavateljica naših narodnih pesmij, izborna pevka in vrla rodoljubka. Povabil sem jo v čoln in ko sva bila v sredini jezera, sem jo prosil naj zapoje. In zapela je s svojim žamestnim altom pesmico, ki me vedno spomni na Vrbsko jezero, kadar jo slišim: „Sem mislil snoči v vas iti.“ Jasno nebo se je vspenjalo nad je-

oči! „Frjahajt“ je bila prav kmalu končana, kmeta so začele stiskati

nove nadloge.

Davki so bili visoki, k temu so kmetom naložili odkupnino (Grundablösung) od grajščakov. Posli, delavci in druge potrebščine so postajale zmerom dražje, vse je stalo denar in denar. Od kod denar vzeti? Pičla in trda zemlja ni dala toliko! Živini je manjkala paša, vse najboljše planine, največje gozdove je obdržal nemški gospod. Gozdarji so stražili pašo in les, tirali kmeta v pravde in dolgove, končno ga pognali s kmetije, katero je pobasal zopet grajščak. Tako je šlo vse prejšnje delo zopet nazaj, nemški grajščaki so hoteli vse kmete, posebno v gorah, kakor volkovi požreti. Kako je bilo to mogoče? Kje so bili tedaj Nemci, ti veliki „prijatelji“ kmetov?

Avstrija — beznica preprirov.

V Avstriji smo imeli zbor poslancev, parlament, v katerem so imeli večino Nemci, grofje in baroni. Tem se je šlo seveda za to, da bi dobro živeli — od žuljev kmetov. Gospoda se je bala, da bi kmetje vkup ne potegnili in svojo moč pokazali. Stara reč je, da se cel snop šib ne prelomi, vsaka šiba za se pa lahko. Zato je gospoda kmete razdružila in vrgla med nje preprirov zavoljo vere in jezika. Rekla je nemškemu kmetu, „ti si gosposki kmet (Herrenbauer), drugi so bindišarji, ki se morajo tvoj jezik naučiti“. Tako smo dobili „gosposke“ kmete, Lutschouniga, ki so nam hoteli iztrgati jezik iz ust. Po svoji stari navadi je imela ta gospoda kmete za nezrele hlapce, ki so za nje tukaj in se morajo tudi naučiti jezika nemške gospode. Rekli so, da se s slovenskim jezikom ne pride po svetu, kakor da bi bila glavna skrb kmeta, po svetu hoditi in se gospodi prilizovati. Zato so naš jezik zaničevali in kričali: „deutsch über alles“. V parlamentu so se prepirali zavoljo jezika — doma pa se je veselil oni, ki je preprirov zanetil, grajščak je preganjal kmete s posestev. Ali razumete sedaj, da je gospoda netila ta preprirov samo zato, da

zérsko gladino, ki je bila mirna in čista kot zrcalo. Na levem bregu so se vspenjale temne smreke proti nebu, desni breg jezera pa se je svetlikal kakor v zlatu v bleščicah žarkih večernega solnca. Na vzhodu najo je pozdravljaval visoki stolp mestne župne cerkve v Celovcu v tanko meglo zavil, na zapadu pa se je pomikala žareča krogla solnca k zatonu. Opozoril sem jo na kraj, kjer je nastala naša Miklova Zala in na Poreče, kjer si je izvojeval Milko Vogrin svojo srečo.

Kraj, ki je kakor ustvarjen za to, da dá našim umetnikom in pisateljem ideje in snov, naj nam gre v zgubo? Kraj, kojega divna lepota je po zimi ravno tako očarljiva kot po leti! To je kratkomalo nemogoče! To bi pomenilo toliko, kot vzeti Jugoslaviji njen najlepši nakit, jo oropati draguljev in biserov in jo potisniti v žalost radi te izgube! To je nemogoče, ker bi te rane nikdar ne preboleli. Vojevati se za domačo grudo je najidealnejši boj. Bojevati se za pokrajine, ki pomenijo zemski raj, je vsakega Slovana dolžnost!

Vojska je ljudstvo in narode izpridila, vsak išče le lastne koristi in nima smisla za celokupnost. A vse, kar je sebično, je minljivo in nima v zgodovini trajnega obstanka, še manj pa bo našlo v prihodnosti priznanja.

Moja znanka je prišla, kakor mi je razodela, zgolj iz rodoljubja s prvim ovenčanim jugoslovanskim vlakom v Celovec, da pozdravi tam preplašeno sorodnico in ji takoj ponudi pomoč in obrazloži udobnosti na naši strani. Pristno navdušenje za sveto narodno stvar sta ji bila vod-

bi si iz kmetovih žuljev spravila milijone na kup? Sovrašstvo je ta gospoda netila s peklenkim ognjem tako dolgo, da je prišlo do

svetovne vojske,

v kateri je streljal kmet proti kmetu, delavec proti delavcu — gospoda pa si je zadaj delala svoje milijone. Nemci, edino Nemci so ti gospodje, ki so ta peklenki ogenj zanetili; od nekdanj so se imenovali „Herrenvolk“ in po tem so tudi delali. Najstrašnejša bremena so zvalili na kmeta in delavca, vzeli živino, vozove, vse pridelke od volne do žita, navijali davke, pošiljali otroke in starčke na fronte, kjer ležijo sedaj milijoni pokopani. Za vse to so vam dali „Brotkarte“, „Mehl-karte“, „Kriegsanleihe“ in — patriotizem! Ni peresa in papirja, da bi vse to trpljenje popisalo. Pa vojska se je končala — kakor je zapisano — s tem, da so

zadnji postali prvi.

In to smo mi in Srbi! Kmetje, ali veste, zakaj Nemci hujskajo proti Srbom? Srbi so že pred 100 leti pregnali vso gospodo, ki je od zemlje živela, pa nič delala. Srbi so kmetje, ki se niso hoteli pokoriti avstrijskim grofom; Srbi so imeli pogum, da so pognali nemško kulturo, ki je v njihovi deželi morila otroke in žene in požigala. Srbi so tudi pri nas nagnali nemške grajščake. Ali razumete sedaj slepo sovrašstvo „Herrenvolka“ proti Srbom? Vprašajte enkrat to dobro nemško gospodo: Ali so nam Srbi dali grofe, barone in bariče, nam vzeli paše in posestva, nas spravili v dolgove in naš končno poslali na morišča?

Tisoč let

je Vas kmete tlačila nemška gospoda, tisoč let so delali s peklenko hudobijo krivico za krivico in sejali sovrašstvo. Vseh teh tisoč let niso mislili na to, da bi vam rekli: zemlja je tistega, ki jo obdeluje!

Jugoslavija

Vam je to rekla prva in nemška gospoda se je potuhnila. In ta gospoda se vam sedaj prilizuje in vas vabi, kakor stari lisjak petelina z drevesa! Ta gospoda sedaj obrekuje in kaže s prstom na Srbe, kakor tisti falot, ki je napravil lumparijo in se hoče sam skriti. Ali se boste dali še kedaj nafarbati od nemške gospode?

Prerokovano je bilo, da bo po vojski

ena vera, ena mera,
en jezik in en pastir!

nik in merilo. Prišla je kot cvet, kot živ blagodejen pozdrav iz naših solnčnih krajev, da pridobi mrzla srca onih, ki so se nas bali. V tej svoji lastnosti mi je bila krasen kontrast proti navalu sebičnežev, kojih dotok je bil pozneje nedogleden.

Mene pa je njena pesem popeljala za nekaj trentokov v one čase nazaj, ko se je širila moja duša ob mislih, da so bile te krasne obali, to nepopisno lepo jezero nekdanj slovenska last in mi dajala pri tem nekoliko upa, da se tisti časi vendar povrnejo, da bodo prišli semkaj slovenski umetniki in pisatelji, se navdušili za lepoto in odprli Slovincem vrata do lepših in boljših ciljev, kakor so podkupljivost in verižništvo.

Dr. Rado Kušej.

Pavel Koschier:

Eno leto „Mlade Jugoslavije“.

Časopisje je tista sila, ki vlada današnji kulturni svet, s katero mora sleherni računati, če noče zaostajati za duhom in tokom časa. Po kakovosti in številu časopisja presojamo lahko kulturno višino in politično zrelost naroda. Da po zgledu starišev tudi mladina rada sega po časopisu, je povsem umevno, in srečen oni narod, ki ima časopisje, ki vzgojno vpliva na mladino.

Praktični Amerikanci so bili prvi, ki so dosegli, da se potom časopisja dajo doseči boljši vzgojni in učni uspehi, kakor po še tako dobrih učnih knjigah in začeli so uporabljati časopis tudi v šoli. Amerikanskemu zgledu so sledili tudi drugi narodi in povsod se je šolski časopis dobro obnesel. S posebno vnemo so se poprijeli te misli Čehi.

Dasi imajo Čehi izborne učne knjige na razpolago, s katerimi se naše daleko ne dajo primerjati in jim tudi zaloge knjig niso pošle, kakor nam, vendar izdajajo za češko mladino šolski list „Mladý Republikan“, ki izhaja tedensko in je celo ilustriran. — V zadnjem času pa se tudi nemški učitelji močno potegujejo za to, da uvedejo na šolah mesto čitank poseben šolski list. Eden takih listov „Meine erste Zeitung“ izhaja na Dunaju in izdaja ga društvo učiteljev „Lehrerhausverein“. Nekaj tednov je šele od tega, kar je na pr. dunajska „Arbeiterzeitung“ objavila

Kmetje, ali razumete to prerokovanje? Ali veste, da je

zmaga Vaša,

da je vstal kralj Matjaž in bo končal tisočletno staro pravdo!

Vkup kmetje!

Samo kmet v Jugoslaviji bo rešen, ker je to država kmetov, pa ne v Nemški Avstriji, ki je država tovarnarjev!

Nemška hujskarija na Koroškem.

Znani nemški hujskač prof. dr. Angerer v Celovcu je v nemško-avstrijskem zboru dne 18. m. m. interpeliral avstrijsko republikansko vlado zaradi postopanja jugoslovanskih oblasti v pasu A. Očital je našim oblastim tako nečuvne zločine, da normalen človek tega mišljenja ne razume. To zlobnost tolmačimo samo tako, da dr. Angerer podtika nam svojo lastno duševno omiko. Sicer pa spravlja Angerer svojo lastno vlado dostikrat s svojim hujskanjem v največjo zadrego. Vmislimo se v duševno razpoloženje tega vse-nemškega petelina, kateremu je izpodbila vojska vse upanje in nade, da bodo Nemci podjarmili cel svet, a danes leži Nemeč premagan in obsovažen od vseh narodov sveta na tleh. Potem ga šele razumemo. Oglejmo si torej interpelacijo:

Ni res, da se godi Nemcem in nemčurjem po nasilju kakšna krivica, tudi najmanjša ne, če se ravnajo po zakonih in naredbah, veljavnih v v kraljestvu SHS, res je, da so v vsakem oziru popolnoma ravnopravni državljani. Aretirajo in kaznujejo se tihotapci, verižniki, osebe, ki prekoračijo demarkacijsko črto brez dovoljenja in pa razširjevalci hujskaških listov. Ker imamo po mirovni pogodbi mi upravo v rokah, moramo skrbeti za red in mir v pasu A in posebno gledati, da se ne hujska zoper našo državo z lažnjivo in obrekovalno propagando, katere namen je, ljudstvo razburjati, da bi se uprlo in bi potem imela antanta priliko, da poseže vmes. Konfiriran danes sploh noben ni in izgnani bodo samo oni hujskači, ki niso sem pristojni. Število teh je prav majhno. Sekvestracije so se skoraj vse dvignile, samo veleposestva in pa posestva nekaterih manjših posestnikov, ki so se zagrešili zoper državo SHS, so prišle pod nadzorstvo. Slovenskih trgovcev je prišlo doslej prav malo v pas A, tako, da ti ne delajo Nemcem in nemčurjem nobene konkurence, sicer se pa nemški trgovci prav malo brigajo za svojo obrt — pač pa pridno

hujskajo. Beguncev ni na tisoče, ampak še tisoč ne. Ti begunci so pa uslužbeni pri Volkswehr, pri Heimwehrrkompanijah, pri vodstvu nemške propagande, potem so zbežali nemški uradniki, učitelji in drugi uslužbenci, končno pa so še one osebe, ki imajo slabo vest, da se ne upajo nazaj, ker bodo tukaj poklicani radi strašnih zločinov na odgovornost. Od junija do 15. septembra so vse te osebe imele prosto pot nazaj v domovino — zakaj niso prišle? Ali te osebe, vsaj Volkswehrovci, niso zgubile pristojnost v naši državi, ko vendar služijo v nemško-avstrijski vojski? Vojaške in civilne oblasti ne postopajo brutalno, ampak postavno in kakor je že slovenska narava, mило napram Nemcem in nemčurjem.

Ni dvombe, da bo ljudstvo pri prostem plebiscitu glasovalo z veliko večino za Jugoslavijo, ker ravno tako pozna Nemce kakor angleški ministrski predsednik Lloyd Georges, ki je pred nekaterimi dnevi izjavil: Nemci so zverine in ostanejo zverine, Nemci so lažniki in so to ostali tudi po vojski. Nečloveška zverinstva nemških vojakov na Slovenskem Koroškem nam ostanejo na vekomaj v živem spominu. Zategadelj se ne bojimo ljudskega glasovanja, katero bo prineslo satanski nemški propagandi v pasu A smrtni udarec. Nadalje zahteva Angerer, da se odstranijo naši vojaki ter da pridejo naše oblasti pod antantno kontrolo. Kar se tiče naših oblasti, se Nemci pri antanti že itak zaradi najmanjših stvari brdiko pritožujejo, toda imajo pri tem smolo, ker njih pritožbe so skoraj vedno brez vsake podlage. Antanta je gotovo že spoznala namen teh pritožb in pri tem nam pride na misel nemški izrek: Man merkt die Absicht und wird verstimmt. Zahtevo, da se spravijo tudi naši vojaki iz pasu A, pa si tolmači Angerer gotovo tako, da bo na to vdrl nemški Volkswehr v naše kraje, tukaj moril, ropal, kradel in plenil in da bi naj potem prestrašeno ljudstvo glasovalo. Pri glasovanju pa naj bi stal za vsakim volilcem nemški Volkswehrovec, v eni roki z ročno granato in v drugi roki s kolom, na sličem način, kakor so Nemci že v vigredi uprizorili poskusno ljudsko glasovanje. Ni se torej čuditi, da je takrat slovensko ljudstvo glasovalo za Nemško Avstrijo.

Gospod dr. Angerer, tako ne bomo glasovali!

Politični pregled.

Jugoslavija.

Potovanje prestolonaslednika regenta Aleksandra v Pariz je imelo ugoden uspeh. Vprašanje

članke „Hinaus mit dem Lesebuch!“ Slične članke pa so prinašali tudi nemški pedagoški listi. Kakor Čehi imajo tudi Nemci izborne čitanke na razpolago, a se vendar zavzemajo za šolski list. Vrhutega imajo Nemci kakor Čehi poleg šolskega lista še nebroj lepih ilustriranih mladinskih listov.

Če se tuptam kaka nepoučena ženka ali kak političen nasprotnik obregne nad tem, da otroci v šoli samo „cajtenge“ berejo, nam to pač ne more vzeti prepričanja, da je tudi nam Slovincem potreben šolski list.

Niso bili isti razlogi, kakor pri Amerikancih in Nemcih, da smo začeli tudi na Koroškem izdajati poseben šolski list. Naš list „Mlada Jugoslavija“ je rodila sila. Po razsulu stare Avstrije je nam Jugoslavija sicer prinesla toli zaželjene slovenske šole, ne pa tudi potrebnih slovenskih učnih knjig. Zaloge starih slovenskih učnih knjig so pošle, novih knjig ni bilo mogoče v naglici natisniti. Prošnje na javnost v slov. časopisju, da priskoči koroški mladini s knjižnimi darovi na pomoč, niso imele zaželenega uspeha, niso mogle imeti, ker so zaloge slov. učnih knjig pošle. Stali smo torej pred dejstvom: v naših šolah ali pončevati brez knjig, ali pa s pomočjo nemških, ki so bile še izza avstrijske dobe na razpolago. Eno kakor drugo je bilo nemogoče.

Zato se je urednik dogovorno z nadučiteljem Močnikom odločil, da začne kot nadomestilo čitank izdajati za koroško mladino poseben list „Mlado Jugoslavijo“. Da se je list mogel udomačiti, je moral upoštevati „posebne koroške razmere“, kakor pravijo celovski nemški politiki. Šlo je za to, da pridobimo za naš namen ne samo mladino, ampak tudi stariše, dober zgled starišev naj bi vlekel mladino, pa tudi obratno.

Ali se je nam to posrečilo, o tem naj sodijo čitatelji, ki so imeli priliko čitati list, sami. Pač pa navedemo suhe številke: med tem, ko se je 1. številka tiskala v 800 izvodih, se tiska list danes v 4000 izvodih in vselej ga je premalo in to brez glasne reklame in brez vsiljevanja lista v naročitev.

Izbira člankov za list je morala biti taka, da mora zanimati tudi odrasle. Zato smo se nalašč ogibali beril, kakor smo jih bili vajeni iz

prejšnjih čitank: o pridnih dečkih, suhoparnih popisih termometra in barometra in dr., živali, ki imajo štiri noge, taka in taka ušesa in dolg ali kratek rep; o avstrijskih vojaskah in generalih, ki so povsod zmagovali, čeprav so jo včasih pošteno dobili po rebrih (kar se pa ni smelo povedati), o dobrem cesarju itd. Nobeden odraslih ne bi čital lista, če bi bil prinašal tako berilo. Snov za list smo morali črpati in črpamo iz pestrega domačega življenja. Prva briga nam je snov, zajeta iz naroda samega, bodisi pravljica ali mehke narodne pesmi, bajke, basni in pregovori, ki so pravo zrcalo narodnega duševnega žitja in čustvovanja. Vse to blago rešiti pozabnosti, ga iznova zbuditi k življenju in zbujati v narodu ponos nad tem, kar je ustvaril sam, to si šteje list v svojo prvo nalogo. In z veseljem nas navdaja, da tekmuje staro in mlado — od 8. pa do 74. leta — v zbiranju narodnega blaga in biserov ljudske poezije.

Nadalje si je list stavljal nalogo, iztrebiti v mladini in v ljudstvu tisti hlapčevski duh, ki se sam zaničuje in se klanja tujemu. Zato zbuja v mladih srcih čut za domovino, ljubezen do domače grude in zgodovine, ljubezen do dela po svetopisemskem uku: Pomagaj si sam in Bog ti bo pomagal.

Ves svet je v boju proti alkoholu — tudi tu ne sme list zaostajati.

Da se list dotika včasih tudi političnih vprašanj, v kolikor je potrebno za razumevanje sedanje dobe in našega položaja, je samo ob sebi umevno ob času, ko se odloča narodova usoda. Kdo bi mu to, ko se kuje vsaka ura zgodovina, zameril! Mislím, da ne bo med izobraženci nikogar, ki bi to štel listu v greh. Ali ni baš politična nepoučenost kriva, da se ponekod še klanja ljudstvo vsemu tujemu, samega sebe pa zaničuje, da se svojega hlapčevstva še zaveda ne, da jih premnogo še zdaj ne ve, zakaj gre in da se še vedno ne zaveda, da ga tujec samo izkorišča.

Pot, ki jo je ubral list v prvem letu, bo hodil tudi v drugem, ker je prepričan, da je prava. Vsi pa, ki so ga spremljali na tej poti v prvem letu, so povabljeni, da ga spremljajo tudi v drugem. In če se pridružijo še oni, ki so stali doslej ob strani, tembolj dobrodošli!

vojne odškodnine je rešeno ugodno za nas. Tudi jadransko vprašanje se je premaknilo z mrtve točke. O Reki še ni ničesar določenega sklenjeno ter je to vprašanje prejkoslej še nerešeno.

Oddaja premoženja v Nem. Avstriji.

O predlogu, ki se je izročil Narodni skupščini za oddajo premoženja, se bo v prihodnji seji razpravljalo. Oddaja se bo sklenila, vprašanje je le, v kaki izmeri.

Boljševiki prodirajo.

Boljševiki, ki so porazili Djenikinove in Kolčakove armade, se približujejo Romuniji in so baje oddaljeni samo 70 km od rumunske meje.

Izročitev Viljema.

Antanta je na holandsko vlado odposlala noto, v kateri naglašja, da se naj glasom verzajske mirovne pogodbe izroči Viljema, da pride pred sodišče.

Iz pasov A in B.

Položaj v coni A in B. Položaj v coni A je od dne do dne ugodnejši. Od početka so upali Nemci, da se bode prejšnji režim povrnil, a prišli so malo po malo do prepričanja, da je to upanje blaznost. Vdali so se v usodo in pričeli so se marljivo učiti slovenščine. Zgago delajo le sem in tja še nekateri renegatje, ki so za to po celovških kričačih mastno plačani. Ko pa ta plača odpade, smo prepričani, da bodo oni prvi, ki bodo na ves glas kričali: „Živela Jugoslavija!“ Največ takih kričačev je med boroveljskim in bistriškim tovarniškim delavstvom. Da bode ta kraj še kdaj pripadel Nemški Avstriji, je le še pobožna in tiha želja kakega nemškega kričača, ki se mu pa ne bode nikdar izpolnila. V splošnem se nemška javnost sedaj trese za cono B, ker tudi tam gre že vse iz lima. Trgovci, obrtniki, delavci a posebno pa še kmetje zahtevajo že na glas in precej odločno, da se cona B priključi k Jugoslaviji, kateri način jim je edina sigurnost za njih obstoj in blagostanje, v nasprotnem slučaju pa vidijo propast, bedo in lakoto. Že septembra meseca imeli so poskusno glasovanje v coni B in že takrat je bila večina za spoj z Jugoslavijo, a danes je pa ta večina še mnogo večja. Tudi med uradničtvom in učiteljstvom se najde velikansko število takih, ki pravijo: če bi mi bilo moje sedanje službovanje v „Jugoslaviji“ zasigurano, glasoval bi brez pomisleka za „Jugoslavijo“.

Beljak. Škoda, ki so jo napravili tatje v cerkvi pri Sv. Križu na Peravi, znaša po sedanjih vrednosti $\frac{1}{2}$ milijona kron. Sploh so tatvine v Beljaku in beljaški okolici na dnevnem redu. Pri tem posestniku zmanjka kaka svinja, pri drugem pa kar cela krava. Pa se še sliši od nemčurjev semintja, da bi bilo boljše v Nemški Avstriji kot pri nas. Na državnem kolodvoru v Beljaku so prišli velikim goljufijam na sled. 40 železničarjev so zaprli, nadrevident P. pa se je ustrelil.

Razpis nagrade.

Uredništvo „Mira“ plača 200, reci dvesto kron nagrade onemu, ki najbolj prepričevalno razjasni do 24. t. m., zakaj se hočejo odtrgati Tirolska, Solnograška in Predarlška od Nemške Avstrije.

Dnevne vesti.

Družba sv. Mohorja. Vsled tehničnih ovir, izvirajočih iz naše preselitve, bode družbeni koledar šele do meseca marca dotiskan. Poverjeništa, ki želijo sprejeti druge že dotiskane družbene knjige prej, naj se zglasijo. Pošljemo jih po pošti. Udnina za l. 1920. znaša 10 kron, dosmrtnina 200 kron.

Prevalje. Umrli je v Zagrebu 20 letni sin Maks tukajšnjega učitelja-vodje g. L. Horvata. Pokojnik je šele pred 14 dnevi odšel tja popolnoma zdrav, da nastopi novo službo. Težko prizadeti rodbini naše sožalje!

Razširjenje selske službe. Z dnem 15. jan. 1920 se je razširilo pri kr. poštne uradu

Ribnica ob Vrbskem jez. dostavljanje poštne pošiljatev po selskem pismonošu v sledeče vasi: Sekira, Sv. Ana, Spodnje Dole in Zgornje Dole. Dostavljanje se bo vršilo vsak dan razun nedelje. — Z dnem 15. t. m. se uredi pri kr. poštne uradu Vovbre dostavljanje poštne pošiljatev po selskem pismonoši v sledeče vasi: I. okraj: Kleče, Sv. Jakob, Suho Blato, Sv. Neža, Ošenca in Dobova; II. okraj: Vota vas, Sv. Štefan, Šmartno, Šmarska gora in Vodovnica. Dostavljanje se bo vršilo v I. okraju vsak ponedeljek, sredo in petek, v II. okraju vsak torek, četrtek in soboto. — Z dnem 12. t. m. se je uvedlo pri kr. poštne uradu Žihpolje dostavljanje poštne pošiljatev po selskem pismonoši v sledeče vasi: I. okraj: Vrsta vas, Razpotje, Gorje, Čezava, Čedram, Sp. Dole, Ingra gorica, Nadram, Ingorje, Dolčja vas, Sv. Urh; II. okraj: Imovo, Zg. Humče, Sp. Humče, Golšovo, Smeriče, Zg. Dole, Ingarje, Dolčja vas, Sv. Urh. Dostavljanje se bo vršilo v I. okraju vsak ponedeljek, sredo in petek, v II. okraju vsak torek, četrtek in soboto.

Ameriški Jugoslovani za Jugoslavijo. V Ameriki so našinci zbrali daril v vrednosti enega milijona dolarjev (t. j. 50 do 60 milij. kron našega denarja), da jih odpošljejo v Jugoslavijo. Zaboji, ki jih je 3422, prispejo koncem februarja v Trst, odkoder se prepeljejo v Ljubljano. Darila so namenjena samo za revne sloje. — Dobro bi bilo, da bi se naša vlada spomnila ob tej priliki tudi Mežiške doline (kraji Guštanj, Prevalje, Mežica, Črna), ker je tukaj mnogo delavskega ljudstva, ki nujno potrebuje pomoči.

Prošnje za obutev, obleko in denar naj se pri Oblastni državni zaščiti dece in mladine za Slovenijo v Ljubljani (pri prejšnjem Pokrajinskem odboru za zaščito dece v Ljubljani) več ne vlagajo, ker so dotični viri izčrpani. Novo vložene prošnje se bodo prosilcem vračale nerešene. V časopisih se bo objavilo, kedaj se bodo prošnje zopet sprejemale. Oblastna državna zaščita dece in mladine za Slovenijo v Ljubljani, dne 14. januarja 1920.

Dopisi.

Pudab pri Dobrlivasi. (Smrt vnetega rodoljuba.) Kdo ni poznal izmed podjunskih Slovencev Šimena Temelja pd. Prunča na Pudabi, starega, častitljivega moža, neustrašenega narodnjaka, umnega gospodarja in čebelarja, in kar je glavno, globoko vernega katoličana? Umrli je na novega leta dan 1920. V veličastnem sprevodu ga je spremila nešteta množica ljudi, zlasti mnogo mož in mladeničev, v soboto dne 3. t. m. na pokopališče pri Sv. Danijelu k poslednjemu počitku, kjer je v imenu načelstva hranilnice v Sinčivasi, katere odbornik je bil umrli od nje-nega začetka, odbornik imenovane zadruga, č. g. T. Ulbing, spregovoril na grobu par zaslužnih besed rajnemu v slovo. Rajni je bil od svojih mladih dni član Družbe sv. Mohorja, naročnik našega prvega koroškega lista „Mira“ od njega ustanovitve l. 1881. in drugih naših listov, podpornik raznih izobraževalnih društev in cerkvenih društev, dobrotnik cerkev in neupogljiv bojevnik za pravice našega naroda, ki ga je tako srčno ljubil, da se zanj tudi ni bal preganjanja od strani nasprotnikov, da se ni ustrašil tudi najslabših potov, če je bilo treba iti na kak shod ali h kaki seji. In zdaj se je vlegel, star 83 let, veteran, bogat na zasluženjih in delih, k počitku, v času, ko je njegov narod vstal k novemu življenju. Oženjen ni bil. V srcih znancev in prijateljev pa bo živel vendar dalje zaradi svojih plemenitih del in vzornega življenja. Bog mu bodi mil plačnik!

Drava. Na Dravi in v celi naši občini smo vsak dan bolj veseli, da smo prišli pod okrilje naše lepe Jugoslavije, ko slišimo, kako strašno trpijo zaradi pomanjkanja živil v Nemški Avstriji. Vsi tisti, ki so utekli, ko so „prihruili divji Srbi“ v naše kraje, se vračajo, oziroma se hočejo vrniti domu, ker v Avstriji ni kruha. Dotični pravijo, ko se vračajo: „Žal nam je, da smo utekli. So nas pač nemški hujskači »nafopali.«“ Sedaj vidijo, da Srbi ne koljejo ljudi, kakor se jim je nekaj pripovedovalo, pač se človek z njimi prav

dobro razume. — Aprovizacija prav dobro posluje, samo si želimo, da bi dobili v teh krajih malo več ržene moke, ker je nam napravila toča lansko leto veliko škode. Ob ljudskem glasovanju bomo z volilnim listkom v roki pokazali gospodom onstran meje našo trdno voljo, da hočemo za zmiraj ostati v Jugoslaviji in da si nikdar več ne želimo strahovlade Volkswehrovcov. — Gospod župnik Loigge so nas zapustili in se preselili na Dholico. Novodošlemu g. župniku Štritofu pa ključemo: Dobro došli!

Kotmaravas. Star nasprotnik vsakega narodnega dela in gibanja je bila vedno nemška požarna bramba. Pod pretvezo, da mora velik naš nasprotnik Primož biti njen „hauptman“, so se držali še nemške komande in se hvalili po „Štimcah“. Dne 6. t. m. je bila slovenska prireditelj, a ravno isti dan pa je tudi „Feuerwehr“ na tistem sklical svoje zborovanje. To je bilo zmiraj tako. Odlok okrajnega glavarstva pa je napravil konec nemškutarskemu slepomišljenju. Köttmannsdorfer Gott zur Ehr Feuerwehr is nix mehr. Habe die Ehr. Na njega mesto pride slovenski komandant in slovenska požarna bramba.

Šmarjeta v Rožu. Odkar se nahaja Šmarjeta zopet v naročju Jugoslavije, je oživela v vsakem oziru. Slovesno se je obhajal narodni praznik 1. decembra s službo božjo. Cerkev je bila polna, kakor ob nedeljah. Po službi božji je bilo v nabito polni ljudski šoli slavnostno zborovanje občine. Konec slavnostnega govora tukajšnjega štacijskega poveljnika je tvorila krasna živa slika šolskih otrok: „Venčanje slike kralja Petra“ in ubrano petje tukajšnjega pevskega zbora. Zborovanje se je zaključilo z enoglasnim sklepom, da se odpošlje udanostna izjava občine Nj. Veličanstvu in z izvolitvijo odbora za spomenik v Šmarjeti padlih junakov, kapet. Razlaga, poročn. Jurca in moštva. Topiči so oznanjevali od ranega jutra neomejeno zvestobo Šmarječanom svoji majki Jugoslaviji. 21. dec. je bil dan veselja za otroke. Tukajšnje požrtvovalno učiteljstvo je priredilo krasno božičnico. Po ljubko uprizorjeni „Snegulčici“, deklamacijah in ginljivem proizvajanju koroških narodnih pesmi po otrocih, je bilo veselje gledati žareče obraze naših malčkov, roke pa polne daril, kakor peciva, šolskih potrebščin in oblačil. Teh par veselih uric pač ostane vsakemu otroku neizbrisno v spominu. Tudi na gospodarskem polju se je že marsikaj napravilo. Imamo že močno zastopano podružnico kmetijske družbe. V par dneh bo ustanovno zborovanje sodarske zadruga. Požarna bramba se je osnovala popolnoma na novo s slovenskim poveljstvom. Name-rava se v kratkem pomnožiti pevsko društvo ter osnovati gledališko društvo, če bo zadosti sredstev tudi čitalnico. Le od vlade bi še pričakovali, da nam zboljša naše ceste in vozno pošto. Mnogim od Nemcev zapeljanim in zaslepljenim so se že odprle oči, ker vidijo, kje je njihova korist in bodočnost. Malo število jih pa še vedno tava v temi zmote ter se menda ne bodo preje vrnili v naročje svoje prave, naravne matere Jugoslavije, dokler ne bo potekel rok, kateri jim je dan za pomislek, ter si bodo po plebiscitu ruvali lase kesanja, kajti potem jih tudi mati Jugoslavija ne bo hotela poznati.

Z vrhnjega Roža. Uradnik iz Nemške Avstrije piše svojemu sorodniku v Rož: „Kako se nam godi! Gorje, ti rečem! Nastavljen sem kot uradnik in imam 570 K mesečne plače. Bil sem dva meseca bolan, sedaj so bolni štiri otroci na — „Hungertifus-u“. 1 kg masti stane 120 K, 1 kg govejega mesa 44 K, 1 kg (!) drv 70 vin., 1 doza kons. mleka 28 K, 1 jajce 3—5 K, 1 kg sladkorja 15—28 K. Premoga ne dobimo, drva nas stanejo na dan 10 K. Krompirja še letos nismo videli, baje stane 1 kg 5—6 K. Kar dobi „Ernährungsamt“ krompirja, je ves gnil in se mora zvrniti v Muro. Izračunaj, koliko porabimo ob tej draginji na dan, potem si tudi lahko predstavljaj našo bedo. Obrnil se bom na jugoslovanski konzulat, da mi dovoli potovanje v Rož. Tudi bom prosil dovoljenja, da bom smel vzeti iz Jugoslavije živil s seboj. Kakor sem zvedel, jugoslovanski konzulat rad dovoli. Ako dobim dovoljenje, pridem o Božiču z otroci k Tebi. Pro-

Mariborska eskomptna banka

Glavni trg št. 37 podružnica Velikovec Glavni trg št. 37

sprejema vloge na knjižice in tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju; dovoljuje vsakovrstne kredite pod najugodnejšimi pogoji;

je začela s poslovanjem dne 8. januarja 1920. Podružnica izvršuje vse v bančno stroko spadajoče posle. Blagajna je odprta od $\frac{1}{2}$ 9. do 12. ure in od 15. do 16. ure (3. do 4. ure popoldne).

Izvršuje nakazila v tu- in inozemstvo. Kupuje in prodaja devize, valute in vrednostne papirje ter eskomptira trgovske menice. Daje pojasnila vsak čas brezplačno.

Upravni svet Mariborske eskomptne banke.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Borovljah.

Delniška glavnica: K 15.000.000.

Rezervni zaklad: K 4.000.000.

Prodaja srečke razredne loterije.

Centrala v Ljubljani.

Podružnice:

celje, Gorica, Sarajevo, Split, Trst in Maribor.

Sprejema vloge na knjižice in na tekoči račun. Nakup in prodaja vrednostnih papirjev vseh vrst.

Srečke na obroke, promese k vsem žrebanjem.

sim Te, pripravi mlin (!) in dobro zabeljen koruzen močnik in fižol.“

Društvene vesti.

Kotmaravas. Izobraževalno društvo „Gorjanci“ je priredilo na sv. Treh kraljev dan pri lcu v Gorjah igro „V Ljubljano jo dajmo“, pela sta tudi naš mešani in moški zbor.

Zelezna Kapla. (Veselica ženskega društva.) Prvokrat so javno nastopile in že so pokazale, da imajo v sebi moč življenja. Veselica z izredno bogatim sporedom, ki je nudil vsakomur zabave dovolj, je to dokazala. V Gregorjevem domu se je zbrala na Treh kraljev dan popoldne vsa Kapla in okolica. Pa tudi gostov iz daljnih krajev, kakor na pr. iz Velikovca, ni manjkalo. — Pozdravni govor gpđ. Marice Prušnikove v pesniški obliki je vzbudil mnogo zanimanja. Nato so sledile razne točke sporeda, vse dobro in v splošno zadovoljnost izpeljane. Pesmi ženskega zbora pod spretnim vodstvom gpđ. M. Haderlapove, pesmi mešanega zbora pod izkušnim vodstvom g. organista Haderlapa, deklamacija lepe Gregorčičeve pesmi „Naš narodni dom“, ki jo je z globokim čuvstvom deklamirala gpđ. Mara Piskernikova, igra „Idealna tašča“, ki je spravila marsikoga v dobro voljo in smeh, ženitovanjsko posredovanje, ki je omogočilo tudi takim, ki so se ženili pred 70 leti, da še lahko enkrat izbirajo in se ženijo, šaljiva prizora „Kofek“ in „Vrban iz Ribnice“, domača godba, šaljiva pošta, vse to se je vršilo tako lepo in gladko, kot bi bilo kakor ura navito. Mlademu društvu iz dna srca čestitamo, da je s svojim prvim pogumnim nastopom želo tako lep uspeh. Vsem iz srca so bile govornjene besede gospe nadučiteljve Klavora, ki je v zahvalnem govoru povdarjala potrebo in pomen ženske organizacije. V tem društvu so zastopana naša vrla kmečka dekleta in meščanke brez razlike stanu in to dejstvo daje društvu moč in zmožnost življenja.

Vogrče. Tudi naše izobraževalno društvo se je začelo gibati. Sicer tudi med vojno ni povsem spalo, vendar ni moglo delati tako, kakor bi bilo potrebno. V nedeljo, dne 14. decembra, je priredilo dobro obiskan shod, na katerem nam je č. g. Razgoršek zanimivo in temeljito predaval o gospodarskem vprašanju. Čuli so se tudi navseti, kako nastopiti proti sedaj tako cvetočemu oduštvu. Na novo leto pa se je vršil občni zbor z igro „Dve materi“, katero so nam naša dekleta prav lepo predstavljala. Udeležba je bila sijajna.

Dobrlavas. Na kvatno nedeljo, dne 21. dec. 1919 smo obhajali božičnico v krogu naše šolske dece. Kakor skromna je bila zunanja priprava, reči moramo, sijajno so rešili svojo nalogo naši mladi junaki z deklamiranjem, petjem ter dramatičnimi prizori. Posebno je dopadal nastop dečkov ter deklic v domačih nošah in srce je utripalo močnejše, ko nam je naša deca zapela z živahnimi glasovi „lepo našo domovino“. Priserčna hvala našemu vrlemu učiteljstvu, na čelu mu g. naduč. Kogelniku, za izredni užitek. Po umetniškem delu prireditve se je vršila obdaritev šolarjev. Vsak je dobil kos oblačila ali par čevljev. Da smo dobili letos tako obilo daril, kakor še nikdar poprejšna leta, se imamo zahvaliti neumornim prizadevanjem gerenta gosp. kaplana Krašna. Zahvaljujemo se tudi g. trgovcu Novaku za njegovo posredovanje. Prijetna dolžnost nam je, zahvaliti se velikodušnim darovateljem: društvu SHS ženah za siročad v Ljubljani, pokraj. odbora za zaščito dece in mladine v Ljubljani, poverjeništvu za soc. skrbstvo v Ljubljani. Prijeli smo sledeče blago: 121 parov čevljev, 27 plaščev, 44 jopičev, 27 kap, 28 srajc, 26 spodnjih hlač, 30 kril, 9 letnih oblek za dečke, 4 flanelaste rute, 2 vreči kostanjev.

Žitara vas. V nedeljo dne 18. januarja t. l. se vrši v tukajšnjem „Društvenem domu“ ustanovni občni zbor „Kmetijske podružnice za Žitara vas in okolico“. Kot govornik pride ravnatelj kmetijske šole g. Šega. Začetek ob treh popoldne.

Skocijan v Podjuni. Na novega leta dan smo oživeli naše bralno društvo, kojemu

predseduje Erjavčev Miha Kačnik. Ob tej priliki so nam naši mladeniči in dekleta ob veliki udeležbi predstavljali igro „Domen“. Vprizoritev je bila tako dovršena, da bi se lahko z njo ponašal vsak mestni oder. Vsa čast in zahvala pridnosti naše mladine.

Kotmaravas. (Božičnica.) Nesebičnemu trudu našega učiteljstva se je posrečilo kotmirški mladini prirediti zares ljubko božičnico. Močno je vplivalo na mlada srca okrašeno drevo in lučice, bolj pa še menda slovenske deklamacije. „Neverjetno, kako hitro se otroci nauče lepo govoriti“, tako mi je šepetal pri prireditvi nekdo na uho. Deklamirali so: majhna Klarica, Plajerva Eli, Hedenik Marica, Loni Toplicarjeva, Boštjanova, Mačkov in Strminjakov. Vsak otrok je dobil nekaj. Najbolj zadovoljni so seveda oni, ki so po prizadevanju g. nadučitelja dobili obleko in čevlje.

Bače. Dne 4. t. m. je bila prireditev finančne straže v Bačah nepričakovano dobro obiskana. Izbornemu govoru dr. Čemerja iz Borovlj je ljudstvo z zanimanjem sledilo. Igrale so se burke „Eno uro doktor“ in „Kuhar za silo“. Izborna sta pogodila vloge gosp. Zdravič in gospodična Gajlerjeva; dobro se jima je prilagodil gosp. Koritnik kakor tudi vse druge igralke in igralci. Vsak je bil na svojem mestu. K resnosti pa je nas privedel izborni solospjev g. Zdraviča „Ciganska sirota“. Ogromni obisk je nam pokazal, da se ljudstvo jako zanima za predstave. Želeti bi bilo, da bi finančna straža priredila še večkrat kaj sličnega.

Prevalje. V nedeljo, dne 18. t. m., se je v prav lepi udeležbi vršil shod prevaljske kmetijske podružnice. G. župnik je govoril obširno o agrarni reformi, načinu nameravane izpeljave in njenem pomenu za državo in kmetijstvo. Poslušalci so sledili govoru z vidnim zanimanjem. Po končanem govoru je sledil živahen razgovor o raznih gospodarskih zadevah.

Pliberk. K. sl. izobr. društvo za Pliberk in okolico je priredilo v nedeljo dne 4. jan. 1920 v Narodni šoli dve igri, namreč „Strahovi“ in „Vse naše“. Sodeloval je pevski zbor. Čisti dobiček je bil namenjen v prid društvene knjižnice.

Prevalje. Kat. slov. izobraževalno društvo v Prevaljah ima v nedeljo dne 1. februarja po prvi sv. maši pri Šteklju svoj redni letni občni zbor s sledečim sporedom: 1. pozdrav predsednika, 2. poročilo tajnika, 3. poročilo blagajnika, 4. poročilo odsekovih načelnikov, 5. volitev odbora in slučajnosti. Pridite vsi, da se na tem občnem zboru razgovorimo v prid sv. veri in domovini. Katoliški Slovenci, na noge brez cincanja! Bog živi in na svidenje. Odbor.

Prevalje. Na splošno željo občinstva ponovi Dekliška Zveza v Prevaljah na Svečnico, dne 2. svečana ob 1/2 3. uri popoldne pri Šteklju igro: „Lurška pastirica“. Pridite od blizu in daleč; škoda bi bila, če bi zamudile uprizoritev te ganljive in lepe igre. Odbor.

Hodiše. Izobraževalno društvo „Zvezda“ v Hodišah priredi na Svečnico t. j. 2. febr. t. l. pri „Pirkerju“ na Otoku narodno igro „Krivoprisežnik“. Začetek ob 1/2 15. uri (t. j. ob 1/2 3. uri pop.) Predstavi sledi petje in prosta zabava.

Pliberk. Kat. slov. izobr. društvo za Pliberk in okolico priredi v nedeljo dne 8. februarja 1920 ob 3. uri popoldne v Narodni šoli predpustno veselico. Na sporedu je igra: „Začarane gosli“, čudna komedija v štirih dejanjih in „Planšarica“. Sodeluje godba in pevski zbor. Po igri je tombola z lepimi dobitki. Glavni dobitki bodo osem dni pred prireditvijo na ogled v trgovini Jožefa Vajncerla. Predprodaja vstopnic in kart za tombolo je osem dni prej v trgovini Jožefa Vajncerla v Pliberku. Kdor se želi prav pošteno nasmejati — vabljen!

Smešničar.

Prvi nemškutar: Jaz sem le za republiko; tam ni vojakov, ne davkov in vsak lahko dela, kar hoče. Drugi nemškutar: Jaz tudi, a kdo bo pa v republici cesar?

Listnica uredništva.

Važenberg: Vaš dopis ugaja, oglašite se večkrat! Srčno pozdravljeni!

Izjava.

Jaz, podpisani izjavljam, da nisem plačnik za izposojila in pitne dolgove mojega slaboumnega sina Jožefa Stermic. Zato mu naj nihče ne posojuje, ne daje pijače na up.

Farnavas, 21. prosinca 1920.

Anton Stermic.

Lastnik in izdajatelj: Gregor Einspieler, prošt v Tinjah. Odgovorni urednik: Otmar Mihálek. Tisk tiskarne Družbe sv. Mohorja v Prevaljah.

Kupuje vseh vrst staro železo po najvišji ceni Teodor Filipowsky, trgovina železnine v Prevaljah.

Pristne kranjske klobase velike, razpošilja po najnižji dnevni ceni poštne prosto Karl Novak, Ljubljana VII.

Umetna gnojila!

Za prihodnjo pomlad bodo rabili naši kmetovalci umetna gnojila. Zaenkrat bi se dobila **kostna moka** (Knochenmehl), mogoče tudi **rožena moka** (Hornmehl). Naprošajo se tedaj aprovižacijski odbori, županstva, trgovci itd., da naznanijo množino tega gnojila, katero bi potrebovali za svoj okraj,

Gospodarski družbi, Sinčavas, da si more pravočasno zasigurati potrebno množino.

Čebelni vosek suhe satine in odpadke sveč kupuje po najvišji dnevni ceni

J. Kopač, svečar v Ljubljani Gosposvetska cesta 90 (Sp. Šiška).

Za občinske urade.

V zalogi Družbe sv. Mohorja v Prevaljah se dobi:

Opravljeni zapisnik.

Cena 1 pole 40 vin.

Primešaj krmi Mastin!

Enkrat na teden primešaj krmi pest praška **Mastin**. Ob pomanjkanju krme, ko se uporabljajo nadomestna sredstva za krmila, pa se primeša dvakrat na teden. Prašek **Mastin** je dobil najvišje kolajne na razstavah v Londonu, v Parizu, v Rimu in na Dunaju. Tisoči gospodarjev hvalijo **Mastin**, ko ga enkrat poizkusijo, in ga ponovno rabijo. 5 zavojev praška **Mastin** zadostuje za 6 mesecev za enega prašiča ali vola, da se bolje redi.

Ako se Mastin pri Vas v lekarnah in trgovinah ne dobi, potem ga naročite po pošti. 5 zavojev Mastina K 20:50 poštne prosto na dom.

Mazilo zoper garje

(naftamazilo) uniči pri ljudeh garje, lišaj, srbečico, kožne bolezni, izpuščaje. Pri živini uniči garje. 1 lonček 6 K, po pošti K 9:50.

Lekarna Trnkóczy Ljubljana, Kranjsko, zraven rotovža.